

Lausunto

26.03.2024

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

Ei kommentoitavaa.

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Hyvinvointialueiden jätehuolto on laaja kokonaisuus, johon vaikuttavat erilaisten yksiköiden ja toimintojen moninaisuus sekä omien ja vuokraohteiden erilaiset käytännöt. Tällä hetkellä hyvinvointialue vastaa kaikkien hyvinvointialueen yksiköiden vaarallisista sekä erityisjätteistä ja tietoturvajätteistä, mutta yhdyskuntajätteen jätehuolto jakautuu omien kohteiden osalta hyvinvointialueelle, kun taas vuokraohteiden osalta käytäntö riippuu vuokrasopimuksista. Sopimuksissa on eroa. Lisäksi ovat nämä asumiseen rinnastettavat kohteet, jotka voivat olla joko omia tai vuokraohteita. Asumiseen rinnastettavan kohteen määritelmä ei myöskään ole täysin selkeä. Asumiseen rinnastettavissa kohteissa voi olla myös muuta toimintaa, kuten työtoimintaa esim. leipomo tai puuverstas. Ja osassa kohteissa on sekä päivätoimintaa että asumistoimintaa. Osa on myös tukiasuntoja, jotka saattavat olla yksittäisiä asuntoja yksityisistä kerrostaloista.

Asumiseen rinnastettavien kohteiden määrä tällä hetkellä on noin 30–40 yksikköä kolmen eri kunnallisen jätehuoltoyhtiön alueella. Jätehuoltoyhtiöiden alueella toimivien viranomaisen jätehuoltomääräyksissä ja ohjeistuksissa on pieniä eroja. Jätehuoltomääräyksiä mukaisesti voi olla, että kunnallinen jätehuolto järjestää pakkausjätteen ja biojätteen kuljetukset, mutta kiinteistön haltija järjestää poltettavan jätteen kuljetuksen. Tämä tarkoittaa hyvinvointialueelle edelleen useampia toimijoita ja erilaisia käytänteitä, jotka haastavat hyvinvointialueen jätehuollon hallintaa.

Lähtökohtaisesti Pohjanmaan hyvinvointialue kannattaa sitä, että se voi itse vastata hyvinvointialueen jätehuollosta. Tämä selkeyttää kunnan ja hyvinvointialueen vastuuta jätteistä. Tällöin pystytään hallitsemaan koko jätehuollon kokonaisuus, ja seurata jätteen määrää. Jätteisiin liittyvä raportointi hyvinvointialueella helpottuu, kun tiedot saadaan muutamalta toimijalta. Pohjanmaan hyvinvointialue on päivittämässä jätehuollon ohjeistusta alueellaan. Selkeiden ohjeiden ja yhtenäisten käytänteiden luominen on haastavaa, kun on erilaisia käytänteitä riippuen jätehuollon toimijasta ja kiinteistön omistajuudesta. Pohjanmaan hyvinvointialue seuraa jätehuollon ohjeistuksissaan jätelakia, paikallisia jätehuoltomääräyksiä ja pyrkii parantamaan kierrätystä omissa yksiköissään. Tämä jätelain muutos antaisi mahdollisuuden kilpailuttaa laajemmin hyvinvointialueen

jätehuoltoa ja voidaan rakentaa esimerkiksi toimivampia jätteenkuljetusreittejä, kun kohteita on enemmän.

Kiinnitämme huomiota, että lakiehdotuksessa jätelain 32§:ssä käytetty "palveluyksikkö" vaatii myös määritelmän tässä jätehuollon kontekstissa. "Palveluyksiköllä tarkoitetaan palveluntuottajan ylläpitämää toiminnallista ja hallinnollisesti järjestettyä kokonaisuutta, josta tuotetaan sosiaali- ja/tai terveyspalveluja. Palveluyksikkö ei ole sidottu välttämättä fyysisiin toimitiloihin, vaan se voi olla esimerkiksi asiakkaiden kotona annettavaa palvelua." - tällainen on yksi olemassa oleva määritelmä. Hyvinvointialueen toiminta on laaja-alaista, ja esimerkiksi kotipalvelu ja kotisairaanhoido antavat palvelua asiakkaan kotona ja yhdyskuntajätehuolto on asiakkaan vastuulla.

Tärkeää myös varmistaa, että jätehuollonpalveluita on tarjolla yksityisillä markkinoilla tai kunnallisten jätehuoltoyhtiöiden ulosmyyntiraja mahdollistaa jättepalveluiden ostamisen lähipalveluna alueen kuntaomisteisilta jätehuoltoyhtiöiltä. Jätteiden pitkät kuljetusmatkat eivät ole ympäristöystävällisiä. Tässä tulee myös huomioida, mitä tapahtuu nykyisten vuokraohteiden yhdyskuntajätteiden jätehuollolle, jotka tällä hetkellä suurimmassa osassa kohteissa ovat kuulunut vuokraan, jotta kaikki muutokset voidaan huomioida kilpailutuksessa.

Jätelain 32§:n 1 momentin muuttamiseksi esitettiin myös kahta muuta vaihtoehtoa. Nostaisimme esiin toisessa tarkastelussa esiin tulleen joustavuuden, joka mahdollistaisi erilaisissa, ehkä poikkeavissakin tilanteissa riippumatta kiinteistön omistajasta tai toiminnasta, järjestää jätehuolto.

35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

Ei kommentoitavaa.

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Ei kommentoitavaa.

Siirtymäsäännös

Pohjanmaan hyvinvointialue tukee ajatusta, että nyt ehdotettu siirtymäsääntely sidotaan yhteen jätelain 32 a §:ssä säädetyn, hyvinvointialueuudistusta koskevan siirtymäsääntelyn kanssa. Siirtymäsääntelyä ajatellen tärkeää on myös tietää, miten vastuu vuokraohteiden jätehuollosta määritellään, jotta jätehuolto voidaan kilpailuttaa siinä laajuudessa, mikä tulee olemaan jatkossakin hyvinvointialueen vastuulla.

Muuta huomioitavaa

Pääasiallisissa vaikutuksissa ei olla kirjoitettu ollenkaan vaikutuksista hyvinvointialueille.

Jakobsson-Pada Linda
Österbottens välfärdsområde - Pohjanmaan hyvinvointialue